

5.SINIF 7.ÜNİTE DERS NOTLARI

Yaşadığım Yerin Ekonomiye Katkısı

Kazanım Ders Notu - 30

» Ticari Faaliyet, İthalat, İhracat

- **Ticari Faaliyet:** Üretilen mal veya hizmetlerin insanlar arasında alınıp satılması birer ticari faaliyettir. Marketten ekmek, mağazadan cep telefonu almak ticari faaliyetlere örnek verilebilir.
- Bir ülkenin her yerindeki coğrafi koşullar, yeryüzü şekilleri ve iklim türleri aynı değildir. Bu nedenle ekonomik faaliyetlerin ülkenin her yerinde aynı şekilde yapılması zordur. Ülkemizin bir şehrinde üretilen ürünler, diğer şehirlere veya başka ülkelere gönderilerek insanların kullanımına sunulur.
- Ülkeler kendi ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yaparlar. Ancak bir ülkenin tüm ihtiyaçlarını kendi başına karşılaması oldukça zordur. Örneğin, ülkemizde ihtiyacımızı karşılayacak miktarda petrol ve doğal gaz çıkmaz.
- Bu nedenle petrolü ve doğal gazı başka ülkelerden satın almak zorunda kalırız. Ülkemizde ihtiyaçtan fazla üretilen bor, krom gibi madenler başka ülkelere satılır. Bu sayede ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler gelişir.
- **İthalat:** Bir ülkenin başka bir ülkeden mal ya da hizmet almasına ithalat denir (Dış alım).
- **İhracat:** Bir ülkenin başka bir ülkeye mal satmasına ihracat denir (Dış satım).
- Malatya'da yetiştirilen kayısı, Karadeniz'de yetiştirilen fındık, Isparta'da yetiştirilen gül, Aydın'da yetiştirilen incir ülkemizin ihtiyacından fazla olduğu için bu tarım ürünlerini başka ülkelere satarız. Bu sayede hem o bölgelerde yaşayan kişilere ve ülke ekonomisine katkı sağlamış oluruz hem de ülkemizi ve ürünlerimizi yurt dışında tanıtırız.
- Ülke ekonomisinin kalkınması için ihracatın artırılması, ithalatın azaltılması oldukça önemlidir. Türkiye'nin dışarıdan aldığı ürünler, sattıklarından daha fazladır. Yani ithalat oranımız ihracat oranımızdan daha fazladır. Bu durum ülke ekonomisini olumsuz etkilemektedir.

» Ülke Ekonomisine Katkı Veren Hizmet ve Unsurlar

- Ülkemiz tarım, hayvancılık, madencilik, sanayi ve turizm gibi ekonomik faaliyetler yönünden farklı özelliklere sahiptir. Bu nedenle ülkemizde bu faaliyetler üzerinden üretilen ürünler ve verilen hizmetler çok çeşitlidir.
- Turizm, bir ülkenin ekonomik olarak kalkınmasına katkıda bulunan önemli bir faaliyettir.
- Tarihi, doğal güzelliklerimiz ve zenginliğimiz sayesinde her yıl milyonlarca turisti ülkemize çekmektedir.
- Turizm sayesinde ülkemiz hem diğer ülkelere tanıtılmakta hem de ekonomik bir faaliyet yapılarak kazanç sağlanmaktadır.
- Ülkemizde bulunan kara yolu, hava yolu, deniz yolu ve demir yolu gibi ulaşım ağları uluslararası ekonomik ilişkiler açısından oldukça önemlidir.
- Ülkemizde üretilen ürünler yurt dışına gönderilirken veya tanıtılırken bu ulaşım yolları kullanılmaktadır.
- Antalya Havalimanı her yıl milyonlarca turist için ülkemize geldiği önemli bir ulaşım alanı olarak kullanılır. İstanbul Boğazı üzerinde bulunan köprüler, Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan bir noktada bulunduğu için İstanbul diğer ülkelerle yapılan kara yolu ticaretinde çok önemli bir rol oynamaktadır.
- Yurt dışından ülkemize üniversite eğitimi almak için gelen öğrenciler bu oldukları ilde barınma, beslenme vb. ihtiyaçlarını karşılarlarken harcama yaparlar. Bu sayede hem ülkemize gelen turistler, öğrenciler iyi ağırlanmış olur hem de bu kişilerin yaptığı harcamalar, eğitim gördükleri illerin ekonomisine katkı sağlar.

» Ekonomik İlişkilerde Teknolojinin Önemi

- Geçmişte tüccarlar ülkelerinde bulunmayan ürünleri başka ülkelere giderek kervanlarla getirip satıyorlardı. Böylece insanlar ihtiyaçlarını karşılarken ülkeler arasında ekonomik ilişkiler de artıyordu
- Tüccarların getirdiği ürünler bittiğinde ise aynı ürünü bulmak, temin etmek çok uzun zaman alabiliyordu.
- Günümüzde ulaşım ve iletişim alanındaki gelişmeler sayesinde ülkeler arası ticaret oranı arttı.
- Ticari faaliyetlerde iletişim kurmak oldukça önemlidir. Ürün veya hizmet satın almak isteyen kişiler, o ürün ve hizmetle ilgili bilgiyi sözlü, görsel veya yazılı gördüklerinde alışveriş daha hızlı ve kolay olabilmektedir.
- Ürünün tanıtılmasında her ne kadar iletişim olanakları önemliyse ulaşım araçlarının varlığı da bir o kadar önemlidir.
- Teknolojinin gelişmesiyle birlikte günümüzde ürünler gemi, tır veya uçak gibi hızlı ulaşım araçları sayesinde bir ülkeden başka bir ülkeye kısa zamanda taşınabiliyor.
- Bir bölgeye gönderilen mal, ürün veya hizmet bittiğinde iletişim araçlarıyla sipariş veriliyor ve ulaşım araçlarıyla birkaç gün içerisinde istenilen yere gönderilerek teslim ediliyor.
- Telefon, televizyon, gazete, genel ağ (İnternet) gibi iletişim olanaklarının gelişmesi ile üreticiler, ülke içinde ve ülke dışında yaşayan tüketicilere kolayca ulaşma imkanı bulmuşlardır.
- Günümüzde ülkeler arası ticaretin en hızlı yolu uçak ile ulaşım olsa da ticaretin büyük bir bölümü ucuz ve güvenilir olması bakımından deniz yoluyla yapılmaktadır.
- Ülkeler arası ticarete gemi, tren, uçak ve tırlar ile yapılan taşımacılığın yanı sıra petrol, doğal gaz gibi yakıtları taşımada boru hatları da kullanılmaktadır.

Ulaşım teknolojisinin gelişmesiyle;

- Uzakta olan şehir ve ülkelerle ticaret kolaylıkla yapılabilmektedir.
- Ülkeler arasında yapılan ticari faaliyetler daha hızlı şekilde yapılmaktadır.
- Ürünler eskiye göre zarar görmeden güvenilir bir şekilde taşınmaktadır.
- Ürünlerin bozulma, kırılma, çalınma olasılıkları azalmıştır.
- Aynı anda çok fazla miktarda ve çeşit ürün taşınmaktadır.
- Tüketiciler istedikleri ulaşım şekliyle alışveriş yapabilmektedir.
- İletişim araçları aracılığıyla verdiğimiz siparişleri hızlıca alabiliyoruz.

İletişim teknolojisinin gelişmesi sayesinde;

- İnternet üzerinden ürünlerimizi e-ticaret sistemi ile satabiliyoruz.
- Ürünlerimizin reklamını, tanıtımını yapabiliyoruz.
- İhtiyacımız olan ürünleri satın alabiliyoruz.
- Ürünlerin fiyat ve üretim bilgilerini görebiliyoruz.
- Aldığımız ürünün kargo bilgilerini takip edebiliyoruz.
- Aldığımız ürünle ilgili şikayetlerimizi yetkililere bildirebiliyoruz.
- Aldığımız ürünün iade işlemlerini yapabiliyoruz.
- Bankacılık işlemlerini genel ağ üzerinden kolaylıkla yapabiliyoruz.
- Sevdiklerimize hediyeler seçerek gönderebiliyoruz.
- Görüntülü veya sesli konuşma yaparak üreticilerle görüşebiliyoruz.

Turizm Ön Yargıları Değiştiriyor

Kazanım Ders Notu - 32

» Turizm Nedir?

■ **Turizm:** İnsanların dinlenmek, eğlenmek, gezmek, görmek, tanımak amacıyla yaptıkları gezilerdir.

■ **Turist:** Gezmek, görmek ve eğlenmek amacıyla gezen kişilere turist denir.

Turizm yapıldığı yere göre ikiye ayrılır;

■ Ülke içindeki turizm faaliyetlerine **iç turizm** denir. **Örnek:** İstanbul'da yaşayan bir ailenin Muğla'ya tatile gitmesi

■ Ülkeler arasındaki faaliyetlere ise **dış turizm** denir. **Örnek:** İzmir'de yaşayan Ali'nin arkadaşlarıyla birlikte Mısır'daki piramitleri görmeye gitmesi.

Örnek: Rus vatandaşlarının yazın Antalya'ya tatile gelmesi

■ Bir ülkenin tarihi, doğal, kültürel zenginliği o ülkede turizmin gelişmesine katkı sağlar.

■ Ekonomide önemli bir yer tutan turizm, **bacasız sanayi** olarak da adlandırılmaktadır.

» Turizmin Kazandırdıkları

Turizm sayesinde;

- Ülkemizdeki doğal güzellikler, tarihî mekânlar, yapıtlar ve nesneler dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan insanlar tarafından öğrenilir ve bu insanların bir kısmı ülkemizi turist olarak ziyaret ederler.
- Ülkemize gelen yabancı turistlerden onların dillerini, kültürlerini, yaşam biçimlerini ve dünyaya bakış açılarını öğreniriz. Ülkemize gelen yabancı turistler de bizimle ilgili bu bilgileri öğrenirler. Böylece kültürler arasında etkileşim oluşur.
- Farklı ülke toplumları birbirini yakından tanır.
- Ülkemizi ziyaret eden ve ülkemizden mutlu olarak ayrılan her turist, bizi yurt dışında tanıtan gönüllü bir turizm elçisi olur.
- Ülkemize gelen yabancı turistlere karşı ön yargılarımız sona erebileceği gibi ülkemizi ziyaret eden yabancıların da bize karşı ön yargıları yok olur. Bu sayede ülkemize daha fazla turist gelir.
- Kültürler arası etkileşimler ticari ilişkilere de katkı sağlar.
- Ülkemize gelen yabancı turistler konaklama, beslenme, ulaşım gibi hizmetleri almak için harcama yaparak döviz bırakırlar. Bu da ülkemizin ekonomisinin gelişmesine katkı sağlar.
- Uluslararası ticaret olumlu yönde gelişir.
- İnsanlara çalışıp gelir elde edebilecekleri iş olanakları sağlanır.
- Doğal, tarihî ve kültürel ortamların değeri daha iyi anlaşılır. Böylece bu yerlerin korunması için daha fazla bilinç oluşur.
- Başka şehirlerde yaşayan vatandaşlarımız kendi ülkesinin güzelliklerini ve değerlerini öğrenir. Ülke içinde milli birlik ve beraberlik artar.

İnsanlığın Ortak Mirası

Kazanım Ders Notu - 33

» Ortak Miras ve Özellikleri

- İnsanların uzun yıllar boyunca oluşturdukları ve sonraki nesillere aktardıkları maddi ve manevi değerlerin tümüne **ortak miras** denir.
- Geçmişten günümüze kadar süregelen insanların birikiminden oluşurlar.
- Ortak miras eserleri tek bir ulusun mirası değildir. Tüm uluslar bu mirastan yararlanabilir.
- İnsanlar ortak mirasın korunmasında duyarlı olmalıdır.
- Ortak mirası korumak, geliştirmek ve sonraki nesillere aktarmak gereklidir.
- Ortak mirasa katkıda bulunmak ve korumak tüm insanlığın görevidir.
- Ortak mirasa katkıda bulunmak dünyada yaşanan sorunların çözümüne de katkı sağlar.
- **UNESCO**, Birleşmiş Milletlere bağlı olarak çalışan ortak mirası korumakla yükümlü bir kuruluştur.

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün çalışmaları sonucunda ülkemizdeki şu doğal varlık ve tarihi eserler UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiştir.

■ Kapadokya ve Göreme	■ Divriği Ulu Camii
■ İstanbul'daki Tarihi Yerler	■ Hattuşa: Hitit Başkenti
■ Nemrut Dağı	■ Pamukkale ve Hierapolis
■ Ksantos-Letoon	■ Tarihi Safranbolu Evleri
■ Truva Antik Kenti	■ Selimiye Camii
■ Çatalhöyük Kalıntıları	■ Cumalıkızık Köyü
■ Diyarbakır Kalesi ile Hevsel Bahçeleri	■ Bergama Antik Kenti
■ Efes Antik Kenti	■ Ani Harabeleri
■ Afrodiasias	■ Göbeklitepe

» Ortak Miras Unsurları

Ortak miras unsurları şunlardır:

- Bilim mirası ■ Sanat mirası ■ Tarih mirası ■ Düşünce mirası ■ Edebiyat mirası

Bilim mirasına örnekler

- Alexander Graham Bell - Telefon
- Ali Kuşçu - Ay haritası
- Gazi Yaşargil – Beyin cerrahi

- Wright Kardeşler – İlk motorlu uçak
- Louis Pasteur – Kuduz aşısı
- Aziz Sancar – DNA onarımı

Edebiyat mirasına örnekler

- Suç ve Ceza - Dostoyevski
- Sefiller – Victor Hugo
- Romeo ve Juliet – Shakespeare

- Oğuz Kağan Destanı – Asya Hun Devleti
- İlyada – Homeros
- İnce Memed - Yaşar Kemal

Düşünce mirasına örnekler

- Voltaire
- Yunus Emre

- Aristoteles
- Mevlana

Sanat ve tarih mirasına örnekler

- Çin Seddi
- Sümela Manastırı
- Mona Lisa tablosu
- Divriği Ulu Camii

- Tac Mahal
- Aspendos Antik Tiyatrosu
- Mostar Köprüsü
- Mısır Piramitleri

Doğal mirasa örnekler

- Peri bacaları
- Uzungöl
- Karain Mağarası

- Pamukkale travertenleri
- Nemrut Dağı
- İhlara Vadisi